

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 158/2025-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Petrom Hargašom, advokátom, Košická 56, Bratislava, proti rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV č. k. 13P/170/2017-584 z 10. novembra 2022, Krajského súdu v Trnave č. k. 14CoP/7/2023-708 z 31. januára 2024 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2CdoR/9/2024 z 26. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv na uloženie povinnosti iba v zmysle zákona podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), rodinný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy, výchovu dieťaťa podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, zákaz diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru a rovnosť medzi manželmi podľa čl. 5 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkami všeobecných súdov v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom.

II.

2. Okresný súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom potom, ako už v auguste 2019 bolo právoplatne rozhodnuté o rozvode rodičov, zveril dcéru narodenú v roku 2012 a syna narodeného v roku 2013 do osobnej starostlivosti matky. Styk sťažovateľa s deťmi upravil tak, že s ním budú každý nepárny víkend a jeden deň každý párný týždeň. Stretávanie sťažovateľa s deťmi počas prázdnin upravil tak, aby s nimi rodičia strávili polovicu prázdnin. Okresný súd nevyhovел návrhu sťažovateľa na striedavú osobnú starostlivosť. Vychádzal z toho, že zverenie detí do starostlivosti

matky je v ich najlepšom záujme, keďže deti majú u nej dlhoročné a stabilné prostredie a narušenie tohto stavu by mohlo pre ne byť nepohodlné. Zohľadnil vyjadrenie dcéry, že takto jej to vyhovuje a chce to zachovať, a to, že syn je na ňu naviazaný a kopíruje jej rozhodnutia. Podľa súdu striedavá starostlivosť nevykazuje výhody ako zverenie detí matke. Poukázal na to, že rodičia majú dlhodobo napätý vzťah, čo nevytvára dostatočné predpoklady pre striedavú osobnú starostlivosť.

3. V odvolaní proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ namietol, že okresný súd neskúmal, či je striedavá osobná starostlivosť vhodná a v záujme detí. To spôsobilo, že vo veci rozhodol v rozpore s hmotným právom a nekonal v záujme detí. Krajský súd namietaným rozsudkom rozsudok okresného súdu potvrdil, keďže s prihliadnutím na všetky okolnosti je správne deti zveriť do osobnej starostlivosti matky.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré bolo ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom zamietnuté. Namietané porušenie procesných práv v miere porušenie práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) identifikoval v nedostatočnom odôvodnení nevyhovenia jeho návrhu na striedavú osobnú starostlivosť a v tom, že nebolo vykonané dostatočné šetrenie na odopretie striedavej osobnej starostlivosti a nebol skúmaný najlepší záujem detí. Namietal, že sudy rozhodli na základe starého znaleckého posudku a neuviedli, prečo by mal byť konfliktný vzťah rodičov prekážkou striedavej starostlivosti. Tieto námietky najvyšší súd vyhodnotil ako nedôvodné. Poukázal na dostačujúce odôvodnenie rozsudkov okresného a krajského súdu, ktoré dospeli k rovnakému záveru. Najvyšší súd bol toho názoru, že sudy nepochybili v dokazovaní a v hodnotení dôkazov.

5. Sťažovateľ namietol nesprávne právne posúdenie podľa § 421 ods. b) CSP a v tejto súvislosti sformuloval otázky: (i) je súd povinný skúmať striedavú osobnú starostlivosť, ak ju žiada jeden z rodičov, (ii) v akom rozsahu je súd povinný skúmať vhodnosť striedavej osobnej starostlivosti, (iii) aké základné metódy a prostriedky má súd použiť pri skúmaní vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti a (iv) aké základné úkony musí súd vykonať, aby mohol tvrdiť, že striedavá osobná starostlivosť bola skúmaná aspoň na základnej úrovni. Podľa najvyššieho súdu tieto otázky nezodpovedajú požiadavkám § 421 ods. 1 písm. b) a § 431 až § 435 CSP, pretože nejde o konkrétne právne otázky riešené krajským súdom. Sťažovateľ neuviedol, ako tieto otázky riešil krajský súd a ako majú byť tieto otázky vyriešené. Najvyšší súd poznamenal, že spochybňovanie správnosti skutkových zistení a polemika s rozhodnutím krajského súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia významovo nezodpovedajú kritériám dovolacej otázky.

III.

6. Podľa sťažovateľa sú rozhodnutia súdov neprehľadné a nezrozumiteľné, pričom z nich nemožno zistiť, čo bolo pre súd podstatné vo vzťahu k nenariadeniu striedavej starostlivosti a ako bola celá vec právne posúdená. Zastáva názor, že sa obmedzili výlučne na uvedenie argumentov, prečo nemôže byť zmenené zverenie detí do starostlivosti matky a zmenená úprava styku. Z rozhodnutí súdov sa podľa neho nedá vyčítať, aké dôkazy vykonal súd pre posúdenie vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti a aké záujmy detí kolidovali s možnosťou nariadiť striedavú osobnú starostlivosť.

7. Zdôraznil, že okresný súd používa všeobecné pojmy ako „aktuálny stav“, „momentálne nastavenie rodičov“ a „kvalitatívne výhody“. Podľa sťažovateľa sudy neskúmali najlepší záujem

dieťaťa, čím mu upreli naplniť základné práva na rodinný život a výchovu detí prostredníctvom striedavej osobnej starostlivosti. Ako neudržateľný argument krajského súdu považuje tiež to, že konflikt rodičov je prekážkou pre striedavú osobnú starostlivosť. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že práve nariadením striedavej osobnej starostlivosti by sa situácia upokojila a mala by pozitívny vplyv na rodičov. Dodal, že žiadny súd mu nedal zrozumiteľnú odpoveď na to, čo má spraviť, aby bolo možné deti zveriť do striedavej osobnej starostlivosti.

IV.

8. Argumentácia sťažovateľa nerozlišuje medzi jednotlivými rozhodnutiami všeobecných súdov. Rovnaké argumenty sťažovateľ používa proti všetkým rozhodnutiam a namieta nedostatočnosť odôvodnenia a nesprávnosť právneho záveru, ktorého podstatou bolo to, že nebolo vyhovené jeho návrhu na zverenie detí do striedavej osobnej starostlivosti. Je však zrejmé, že sťažovateľ proti namietanému rozsudku okresného súdu podal odvolanie a o jeho odvolaní rozhodol krajský súd, ktorého právomoc vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodovať o porušení základných práv a slobôd sťažovateľa rozsudkom okresného súdu. To isté platí aj pre namietaný rozsudok krajského súdu, proti ktorému podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd, ktorého právomoc vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodnúť o porušení základných práv a slobôd sťažovateľa rozsudkom krajského súdu. V rozsahu proti rozsudkom okresného a krajského súdu nie je daná právomoc ústavného súdu podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a preto bola ústavná sťažnosť v tejto časti podľa a § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

9. Ústavná sťažnosť je v časti proti namietanému rozsudku najvyššieho súdu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Z hľadiska ústavného treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, to však za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najústálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

10. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sa podrobne zaoberá jednotlivými námietkami, ktoré sťažovateľ podriadil pod § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie napadnutého uznesenia nadväzuje na podrobné odôvodnenie rozsudku krajského súdu s dôrazom na to, prečo sa stotožnil s názorom okresného súdu, že striedavá starostlivosť nie je najvhodnejšie riešenie úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým na čas po rozvode. Rozsudky okresného a krajského súdu jasne a presvedčivo odôvodňujú, že takáto úprava je v najlepšom záujme maloletých vrátane ich vlastného vyjadrenia, že s momentálnym stavom sú spokojné. Súdy vychádzali z rozsiahleho dokazovania v súlade s požiadavkou zistenia skutočného stavu.

11. Nemožno dospieť k záveru, že by rozhodnutia okresného a krajského súdu boli nedostatočne zdôvodnené alebo že by došlo k porušeniu procesných práv sťažovateľa v miere porušenia jeho práva na spravodlivý proces. Je zrejmé, že základom rozhodnutia o zverení maloletých do osobnej starostlivosti matky pri pomerne širokej úprave styku otca bolo to, že takáto úprava sa realizuje

už dlhšiu dobu a obe deti ju vnímajú ako vyhovujúcu. Rozhodujúce bolo pritom to, že okresný súd vychádzal nielen zo skôr v konaní zabezpečeného znaleckého posudku, ale predovšetkým aj z aktuálneho pohovoru s maloletými, a to pri zohľadnení ich veku. Popritom okresný súd zohľadnil aj rodičovské kompetencie matky a sťažovateľa.

12. Toto jasné právne posúdenie zisteného skutkového stavu sťažovateľ namietol formuláciou otázok, ktoré sa netýkali tohto právneho posúdenia, ale ktoré boli snahou o vytvorenie akejkoľvek generálnej metodiky rozhodovania o návrhoch na zverenie maloletých do striedavej osobnej starostlivosti. Tieto otázky vôbec nekorešpondujú s tým, že rozhodujúcim prvkom pre rozhodnutie okresného a krajského súdu bola stabilita vytvoreného modelu starostlivosti spočívajúceho vo zverení detí matke a širokej úprave styku sťažovateľa s deťmi za súčasného zhodnotenia pozitívneho postoja detí k tomuto modelu a, prirodzene, rozdielných rodičovských kompetencií matky a sťažovateľa. Nielen z dovolania, ale aj z ústavnej sťažnosti je zrejmé, že nesúhlas sťažovateľa s rozhodnutím všeobecných súdov je sprevádzaný argumentáciou, v ktorej sa prejavuje jeho nesúhlas s jasným právnym posúdením okresného a krajského súdu. Sťažovateľ namiesto toho, aby v dovolaní sformuloval jasnú právnu otázku nesprávnosti právneho posúdenia rozhodnutia krajského súdu, na strane jednej v dovolaní zopakoval nedôvodné námietky porušenia jeho procesných práv a na strane druhej sformuloval otázky, ktoré zjavne neboli rozhodujúce pre záver okresného a krajského súdu o tom, že jeho návrh na striedavú osobnú starostlivosť nie je dôvodný.

13. Z pohľadu prístupu najvyššieho súdu tak jeho záver o odmietnutí dovolania sťažovateľa podaného z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nemožno považovať za formalistický alebo nepriateľský k ochrane jeho ústavných práv. Najvyšší súd adresne pomenoval okolnosti, pre ktoré nebolo možné posúdiť sťažovateľove dovolacie dôvody ako formuláciu právnej otázky. Sťažovateľ neuviedol právnu otázku riešenú krajským súdom, neuviedol, ako ju riešil krajský súd, a ani to, ako by mala byť správne riešená. Nemožno dospieť k záveru, že by najvyšší súd pristúpil k preskúmaniu dovolania sťažovateľa formálne. To vylučuje, že by namietaným uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Nebol ani dôvod vysloviť porušenie ústavných práv sťažovateľa na rodinný život, ochranu rodičovstva, rešpektovanie súkromného a rodinného života, zákaz diskriminácie a rovnosť medzi manželmi. Úprava rodičovských práv a povinností k maloletým deťom bola vykonaná v súlade so zákonom na základe dôkladne zisteného skutkového stavu a s ohľadom na ochranu záujmov maloletých.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2025

Robert Šorl
predseda senátu